

ՊՈՒԼԿԱՐԱ

ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ

Տարեկան 8 Ժր.
Վեցամսեայ 4 Ժր.

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

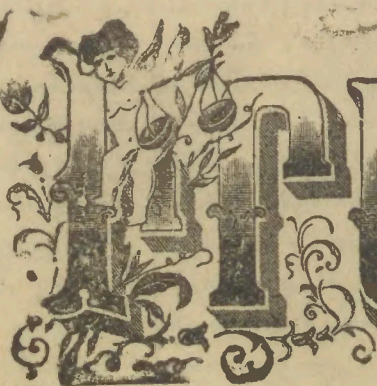
Տարեկան 10 Ժր.
Վեցամսեայ 5 Ժր.

ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2. Տօյ.
Վեցամսեայ 1. Տօյ.

ԿԱՆԻՒԿ

ԽԱՆՈՒԾՄԱՆ ՏՈՂԸ
20 ՍԵՒ.

rev. Père G.

ԻՐԱՆԻԱՆԵՐ

ԼՐԱԳԻՐ

ՀԱՍՏԻ

Rédaction du Journal

«Iraounk»

Varna

Гедекция Ва

Вестникъ

«Правунъ»

Варна

Իրանիւնք եւ տ լին տրուիր

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱՐՈՒԻ ԱՄԷՆ ՀԱՐԱԹ ՕՐԵՐ

ՓՐԿԱՐԱՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Մեր ընթերցողներուն արգէն հաղորդած ենք Պուլկարիոյ երկու գլխաւոր քաղաքներուն մէջ՝ Թուսուք և Ֆիլիպքս կազմութիւնը Հայ Բարեգ. Ընդհ. Միութեան մէջ մէկ մասնաճիւղերու:

Պօզոս քաղաքի նախաձեռնութեամբ հիմնուած այս հաստատութիւնը հետզհետէ կը տարածէ իր ճիւղերը բոլոր հայաբնակ կեդրոններու մէջ, և բարեբաղդաբար, ինչ որ բազմալի էր մեզ, իւրաքանչիւր ճիւղի կազմութեան հիմը կը դրուի հաստատուն անկիւնաքարերու վրայ: այսինքն ամէն տեղ առաջնակարգ գիրք ունեցող ազգայիններ իրենց ուսերուն վրայ կառնեն մասնաճիւղին նիւթական և բարոյական բեռը:

Այս միութեան երեւոյթը երբ ամէն Հայէ խնդաքին կողմէն, երբ մայր հայրենիքի ամէն անկիւններէն նպաստաւորութեամբ բարձրաւոր հայ արկածաշունչներու, որքեւր և այրիններու օրհնութեան և երախտագիտութեան համերգը կարճագոյնէ ի լուր աշխարհի, կը գտնուին հայ անունը կողմ մէկ քանի խմբակներու հայատառ օգնականներ որոնք լրբութիւնը կուենան զազիր բաւերով անխառն յարձակումներ գործելու: Հ. Բ. Ը. Միութեան գէմ, Թերեւս անոնք կը կարծեն թէ իրենց այդ ընթացքով պիտի յաջողին հայ ժողովուրդին համակրանքը վերականգնել և կամ Միութեան վարիչները զոգնենել ու վհատեցնել, որպէս զի այդ Միութեանը չի յաւանդարմէ, չի տարածուի, այլ կազմալուծուի ու քանդուի: Բայց անոնք կը սխալին իրենց այդ կարծիքին մէջ, և միևնոյն ատեն այդ ազատական հոյունը խմբակներն են որ պիտի տուժն, վասն զի իրենց այդ անիրաւ և լիբը յարձակումները ազգային հաստատութեան մը գէմ, այլևս չպիտի մարտնչին հայ հասարակութենէն, և այդ յարձակումներով իրենց փոյան վերջնականապէս գուրս տուած կըլլան:

կոր հայութեան աչքերուն առջև, Տանեակ տարիներէ ի վեր հայ ժողովուրդէն միլիոններ կորզող այդ խմբակները այս վարձուքով իրենց գոյնին անդարձանելի տխրութիւնը և իրենց հոգւոյն անխառն սեւութիւնը պարզած եղան այլևս և բոլորովին զրկուեցան գոյութեան իրաւունքէ:

Հ. Բ. Ը. Միութեան մի տաք, մեզի տուէ՛ք ի ներքին մտքով կուսակցականներու թափած հայհոյութեանց տարափը ալ աւելի գրգռւ մը ըլլալ սկսած է հայ բարեկեցիկ դասուն որ հետզհետէ կը ստուարացնէ Միութեան անդամներու շարքերը և Մասնաճիւղերու թիւը հին և նորաշխարհներու ամէն հայաբնակ անկիւնները:

Բարեգործներու և բարեարներու անհաւնօրէն պէտք ունեցող արիւնաքամ և չնչապառ հայ ժողովուրդին նիւթական և բարոյական սնունդ տուող միակ ձեռքն ալ կտրել աշխատելու անխնայութիւնը չեմ կարծեր որ ու է ազգի մէջ տեսնուած ըլլայ: Ափրիկէի և Ամերիկայի վայրենիները իսկ պատերազմներու ատեն աշատ կը ձգէին կարմիր Խաչի ընկերութեան անդամները որ իրենց դարձանութիւնը ընեն վերաւերելուն: Մեր «ազատասէր» կոչուող այդ կարգ մը մարդիկը սեւամորթ վայրենիներու չափ ալ կ'երևայ թէ գուր չունին դէպի արիւնաքամ հայ ժողովուրդը: որ այսօր առաւել քան երբէք նիւթական և մտաւոր սնունդի պէտք ունի որ չի մեռնի, չի սպառի, ահա այդ սնունդը Հ. Բ. Ը. Միութիւնն է որ կուտայ մայր հայրենիքի արկածաշունչներուն և զրկեալներուն: Ուրեմն ամէն բարեկեցիկ հայու համար նուիրական պարտականութիւն է անդամակցել այդ փրկարար Միութեան:

Յ. Պուրպիք

ԱԶԳԱՅԻՆ

—Սրուսաղէմի ինչ ինչ գոյքերը ծխելու ատեն Եգիպտոսի մէջ բռնուած Մովսէս Սահակեան անունով սարկաւազը որ ընդ հսկողութեամբ Պոլիս փոխադրուելով Սրուսաղէմատան մէջ գոցուած էր, յաջողեց ի վախճիլ:

—Ուսագիւղի Գալիթեան որբանոցին հասցի եւ միւս պարէնը ժամանակէ մը ի վեր ժէճն թիւք «բարեխնամ» կուտարութիւնը դադարեցուցած ըլլալով: Բազմ, Ժողովը որոյնց նոր թագրերով մը դիմում մըն ալ ընել կատարութեան:

—Տօպրիչէն ապրիլ 6 թիւով կը գրեն մեզ «Անցեալ օր պուլկար մը քանի մը արծաթի կտորներ կը բերէ ծախելու: քաղաքիս օսկերիչներէն Պ. Յ. րու. թիւն Գոգոյեանի: Սա անոնց վրայ հայկական գրքեր կը նշարէ ուստի ազգային նախաձեռնողութեամբ եւ զիտմամբ բարձր գին խոստանալով զանի կը հրապուրէ, որով Պուլկարը ուրիշ շատ մը եկեղեցական առարկաներ եւս երեւան կը հանէ: Պ. Գոգոյեան իրեն շահը զոնելով, լուր կուտայ կառավարութեան: կը հաստատուի թէ այդ առարկաները Սիւրիսարի հայոց եկեղեցուն կը պատկանին, ուստի հոն պիտի զրկուին»:

—Սուլթանին գահակալութեան տարեգործին առթիւ կրկնիոյ դատապարտեալներուն ներքին տարածայնութեան վրայ, Պատրիարքարանի խառն ժողովոյ որոշմամբ պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ ներքին գործոց նախարար Թալէազ պէիին: Նախարարին խօսքերէն հասկցուեցաւ թէ ներքին մասնակի պիտի ըլլայ, հայ պատուիրակութիւնը խնդրեց որ հայ բանտարկեալներու մասին նկատողութեան տուելու անհապաղատեման պարտքան եւ սուտ վկայութեամբ դատապարտեալներու համար արդարութիւնը գործադրուի:

Թալէազ գրեց թէ ներքին պիտի չընդհն ը միայն թեթեւ յոնցած քով դատապարտուած 18 հայերու եւ 4) իսլամներու: Մուշէղ Եպիսկոպի եւս ներքին պիտի ըլլայ, պայմանաւ որ Ատանայի թեմին մէջ պաշտօն չի տրուի իրեն:

—Ս. Պատրիարքի անողջական վեճակի մասին հետեւեալը կը կարգանք Պոլսոյ թերթերուն մէջ:

«Ս. Պատրիարք Հօր անողջական վիճակին նկատմամբ լուրերն հակասական են: Ո՞րքեւ կ'ընեն թէ Ն. Սրբազնութիւնը դեռ երկար ատեն հանգիստի պէտք ունի, այնպէս որ անցեալ շաբթու իրեն այցելողները չէ կրցած ընդունել: Ուրիշներ կ'ըսեն որ իր անողջական վիճակը բարձրացած է

եւ այս օրերս Պատրիարքարան պիտի գայ: Այսօր Ն. Սրբազնութեան տեղ թ. Դ. Բ. պիտի երթայ փոխարորդ, ի վախճալ համար թէ ո՞ր կարգի բռնադատութեան տեսնելու պիտի ըլլայ: Ամէն պարագայէ մէջ այս շաբթու պիտի կրնայ ճշգրտել թէ ինչ միջակի մէջ կ'գտնուի Ն. Ս. քան թիւնը»:

—Վ. Կ. Հայրապետին Տփլիս երթալով կողկասի փոխարքային տալիք այցելութիւնը յետաձգուած է, այս վերջնայն օգտփօխութեան երթալուն պատճառաւ: Փոխարքան օգտփօխութեան վերադառնալ պիտի ընդունի Հայոց կաթողիկոսին այցը: Տեսակցութեան զըխաւար նիւթը պիտի կազմէ հայ վարժարանաց համար պատրաստուելիք ծրագիրը:

—Ս. Միւսոնի օրհնութիւնը որ այս գարնան պիտի կատարուի յետաձգուած է յառաջիկայ աշնան:

—Յգիպտոս բնակող վանեցիկները հանրայնութեամբ մը խնդր ծ են Ազգ. Պատրիարքանանէն որ չուտով դարման տարուի վանայ ազգային գործերուն: Հանրագործութիւնը կըսէ:

«Վանէն գրուած նամակները եւ ակաւնառններու վկայութիւնները շատ տըխուր գոյնով կընկարագրեն մեր ծննդավայրին օր որի վատնարացող դրութիւնը որ անմիջական միջամտութեան մը պէտքն անհրաժեշտ կ'զարմանէ, թէեւ ազգ. կեդր. իշխանութիւնը պէ՛տք է զըսողեցաւ վանայ շուրջ յարուցուած խնդրներով, սակայն ցաւալի է որ հետեւեալ մը չուսնեցաւ»:

Գահիրէ բնակող վանեցիկները կ'ըսեն թէ Ս. Պատրիարքը քանի որ հիմա վերադարձ ծէ իր Աթոռը, կ'յուսուան թէ որ վանայ վշտառիթ վիճակը իր հոգսնութեան չպիտի վրիպի, եւ անմիջական պէտք կըզգացնեն պատր. փոխանորդի մը վ. Ե. եւ փոխարքայի զրկուելուն եւ իրենց կողմէ ընտրելի կրնելայացնեն Սար Տեան Արքայը իբրեւ կարող եկեղեցական մը:

ԹԱՅՏԱՐԱՐ ՈՒԹԻՒՆ

1907 օգոստ. 13 թուականաւ եւ 202 429 թուականաւ տետրակաւ վառնայի նամակատան խնայողական արտուակին յաճութեամբ 1300 ֆ. Ը որ ինքզանցի Լ. սգար Պետրոսանի անունաւ արձաւագուած է. կը մնայ թագ. ինքնորոշուած մօտ միւշիւ երեք ամիս: Միւշիւ այդ պայմանաւորման իրանայը եթէ ուրիշ անհատ մը այդ գումարին իրեն ըլլալը անթերի փաստերով կատար չըլլայ հաստատել, ինքնորոշուած պիտի յանձնէ դայս սոյն Լ. սգար Պետրոսեանին որ արգէն վառնա կը գտնուի: Այդ պայմանաւոր իրանայէ յետոյ ըլլալիք օրհնութեան հանդէպ խորհուրդները պատասխանատու չի նկատել թագ. ինքնորոշ վառնայի (կնիք)

Աողորժող ազգալիներ այլ և այլ
աւրաստանութիւններ ևս կրնէին
իրենց ստորագրութեան տակ
գտնուող նոյն բողոքագրով, որով
կ'անուանարկէին յիշեալ քահանայն

Նաև այլ և այլ անհայտներով:

Տէր Դարիպեան հայր խորհուրդի տօքիւմէններ ներկայացրելով արդէն իր կասկածի տակ չեղող անուշն աւելի փայլեցուցաւ զատ նամակագիր պարուն Ալիսալէլ Մարտ ամսոյ 11 թիւ գլուխներէ թերկովսքի վէսերէրի մէջ իւր ստորագրութեամբ հերքում մը տուած էր թէ Տէր Դարիպեան անմեղ է որուն արդէն մեղայագիր մըն ալ տուած է ինք Ալիսալէլ թիւ Սիւրիտէրի մէջ տիրող զրոյցի մը յենով գրած էր այդ նամակ:

Թաղական խորհուրդս նկատելով որ «Պալքանքա թրիպունա» և «Տնէվնիկ» հրատարակեցին թէ հայր Դարիպեան ամբաստանուած անմեղ մըն է, թէ նա միշտ օգտակար եղած է մեր Ս. Եկեղեցւոյն և անոր կից երկուսեւ Վարժարանին նիւթապէս և բարոյապէս և թէ բոլոր իրեն դիմողներուն խնդիրները կը կատարէ անձնութեամբ: Դատելով որ յիշեալ քահանային դէմ կոյր ատելութիւն ունենալով ծանր ամբաստանութիւններ բնող խմբակ մը կայ քաղաքիս մէջ, որուն ամէն ըսածը և գործածը իւր շարժանքին յայտնէի որոշեց հըրապարակու Տի. Սարգիս Դարիպեան հօր դէմ եղած ամբաստանութեանց համար ցաւ յայտնել և ազդարարել այն անձանց որ ուրիշ անգամներ հրապարակ իջնել փութկոտութիւնը չ'ունենան և յոյժ պարտաճանաչ քահանային պատուին հետ խաղալու փորձեր ընելով օրինաց առջև պատասխանատու չի մնան:

Ի դիմաց թաղ. Խորհրդոյ Ատենագիր Ատենագետ Կ. Աճէմեան Ար. Կարապետեան

ԱՆԻՍԻԴ Զ ՎԱՇԽԱՌՈՒՄ ՄԸ

Տէր Խորագիր

Քէմախի վարի Բագարձի մեծ գիւղէն Յակոբ Գուրոնեան անձր տանեակ տարիներէ ի վեր, մանաւանդ ինչ ուէ ժամ ժամանակ, վաշխառութեամբ գրադելով, անհաւատալ'օրէն ծալր տակոսներով եւ խարդախ միջոցներով աղքատ գիւղացի զանաւարդէն շատ շատերուն սովամահ կորսուելուն պատճառ դարձած է: Խեղճ կիներ և մանկիկներ պանդխտութեան մէջ տառապող իրենց ամուսնէն և հօրէն երբեմն հասած հացագինէն իսկ զրկուած են: Վասն զի այդ անխիղճ Գուրոնեանը միջոցը կը գտնէր ինք գանձելու նամակ ստունէն այս ու այն պանդխտին իր տունը զրկած դրամը: Այս պատճառաւ շատեր անօթութենէ մեռան: Այդ անգուժ վաշխառուն չատերու սեփական տուններ քար ու քանդ ըրաւ: Գրաւելով իր անիրաւ պահանջներուն փութաբէն օրինակ Մաստեկեանի տունն ու կալուածներն և հողերը, Կործանի Վարդոյի և ուրիշ շատերու կալուածները գրաւեց և շատ ընտանիքներու կործանման պատճառ եղաւ:

Եակոբ Գուրոնեան անհասկանալի փախչելու մարեղէ զատ, գիւղիս Բարե-

գործական անուանեալ պաշտի ընկերութեան գրամներն ալ իւրացուց, և հաշիւ ու դրամ ու զօղներուն սպառնացաւ: Ըսելով, «Եթէ ստիպելու ըլլաք ուրիշ միջոցի պիտի դիմեմ»: Յայտնի է թէ այս «ուրիշ միջոց»ը կալուածարութեան մատենէ էր: Եւ այդ ընկերութեան գրամը մինչև այսօր կը մնայ իր կողորդը:

Այդ անխեղճ Եակոբը և իր որդին Պողոս Գուրոնեանը ժամանակէ մը ի վեր Սերպիա անցած են: Դոն ալ հայրենակիցներու գէթ ստակալի խարդախութի ներքին ընելէ ետ չեն կենար և անագին վնասի ենթարկած են Ս. Թէօփիսեանց, Աստղիկեան Եարութիւն-Ջինքը, Պողոսեանը և ուրիշներ:

Եակոբ Գուրոնեան ըսուած այդ անգուժ մարդը իր սովատանջ եղբոր աղջկան իրեն դիմելով լալագին հացի մը ստակ խնդրելուն ի պատասխան, կը վրաէ և անպատուութեան ճամբան: . . . ցոյց կուտայ անոր:

Անիկայ իր ընտանեկան յարկին տակ ալ շատ վատութիւններ գործած է: Երբ գրչով չենք կարող նկարագրել: Երբ կը մտաբերենք այս վատի ըրածներն ամբողջ Գէմախիներու սրտին թիւնաւոր սարսափ մը կաղմէ:

Խնդրենք, տէր խմբագիր անոր և իրեն նմաններուն դաս մը ըլլալու համար մեր այս քանի մը տողը հաճեցէք հրատարակել: Ձեր ազգօգուտ Իրաւունքին մէջ, և վստահ եղէք թէ այս յիշատանքը զեւ հարկիւն մէկ չէ անոր ըրածներուն և մինչ պատասխանատու ենք օրէնքի առջև: Մեր այս գրածներուն համար, որոնք գուտ ճշմարտութիւն են:

Մնաք յարգանք
Պետրոս Բեշիշեան
Աղաւ Արքիեան
Թաղուր Պիգոեան
Մեխիսեպի Մկրտիչեան
Նշան Յակոբեան
Ե. Մ. Պ.

ՇԵՂԱԿԱՆ

ՀԱՅ ԲԱՐ ԸՆԴՀԱՆՍԻՆՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՍՆԱՌԱՐՈՒՄ Փ. ՊԱՆՈՅ

Եայտնի է արդէն Ձեզ թէ, ի Գահիրէ կազմուած է, 15 Սպրիլ 1936ին, նախաձեռնութեամբ Վսեմ. Պողոս Փաշայ Նուպարի, Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւն անուամբ Ընկերութիւն մը, որուն նպատակն է օգնել Հայաստանի ժողովրդեան մտաւորական ու տնտեսական զարգացման: Գիտէք նաեւ թէ սոյն Միութիւնը, իր գոյութեան այս շրջա տարուան ընթացքին մէջ, ինչ նախաձեռնական գեր կատարած է Հայաստանի մեր դժբաղդ Ազգակիցներուն, ամէն կողմ շուտափոյթ հասցնելով մեծաքանակ նպաստներ, ուր որ ու է արկած կամ պատահար պէտքէն զգացուած է փրկարար օգնութեան մը: Մանաւանդ կիլիկիոյ վերջին արիւնալի աղէտէն արկածաշունչներուն, թշուառ այրիներն ու որբուկներն ազատելով ստոյլ մահուէ:

Միութիւնը, քաջալերուած այն ջերմագին վերաբերումէն զոր առ հասարակ Հայ Ազգը ցուցած է ցարդ իւր նպատակին նկատմամբ, ինչպէս այնպիսի գրեթէ ամէն կողմը, Միջպատու Ֆրանսոս, Անգլիոյ, Ամերիկայ, Թուրքիա ևւն այս անգամ Կեդրոնական Վարչական Ժողովոյ հաստատմամբ, հազմած է քաղաքիս մեջ եւս յատուկ Մասնագործ մը որուն կ'անդամակցին

Տեարք
Մեսրոպովիչ Յովհաննէս Ստեփան
Արամեան Յովհաննէս Ստեփան

Բերտեան Երուանդ
Ազամեան Յակոբ
Աստարճեան Ռուբէն
Թէլլալեան Պետրոս
Թովմասեան Մկրտիչ
Եակոբեան Երուանդ
Տամբամեան Միհրան
և ուր պաշտօն ունի քաղաքիս բարեւեր Հայ Հասարակութեան նպաստներն ընդունիլ և զրկել կեդրոնին:

Մասնագործ վստահ ըլլալով որ մէն Հայ անխտիր կը փափագի իւր օգնութիւնը բերել այս գուտ Ազգային—Մարդասիրական ձեռնարկին, որ այնքան մօտիկ է առ հասարակ մեր ամէն Ազգակցաց սրտին, ջերմագին դիմում կ'ընէ Ձեր ազգասիրական զգացմանը, և կը խնդրէ որ բարեհաճիք Ձեր թանկագին աջակցութիւնը բերել իրեն, ապահով ըլլալով որ Ձեր նպատակներն ուղղակի պիտի ծառայեն առաջադրեալ նպատակին, բնդ իմաստուն և հեռու տես մատակարարութեամբ Պատ. Կեդրոնական Վարչական Ժողովոյ:

Մնաք յարգանք
Հայկ. Բար. Ընդհ. Միութեան
Փ. Պետրոս ՄասնաՌարովի
Աղենագիր Ստեփան
Ե. Արա եւն Յ Մեսրոպովիչ

ՏԵՂԱԿԱՆ

Տարօնի Ո. սուրբ. Խորհրդոյ կողմէ զանակց. գործիչ և տեսուի Պ. Ջաւարեանի և Գ. Մարգարեանի ստորագրութեամբ շրջաբերականի մը վրայ յենով Տեղւոյս Թաղ. Խորհուրդը արտօնել է որ քանի մը մարդիկ հանգանակութեան ելլեն ի նպաստ Տարօնի կամ Սասոյ հայ վարժարաններուն:

Ծաւալի է որ Պատ. Թաղ. Խորհուրդը, անշուշտ բարեմտաբար, չէ անգրադարձած, թէ այդ շրջաբերականը ոչ Տարօնի Առաջնորդարանին և ոչ ալ Կ. Պետրոս Պատրիարքարանին վստահութեամբ կը կրէ, և հետեւապէս պայտօնական հանգամանքէ զուրկ կոյ: Իրեն է, որ բնոյթ ունի արհամարհելու թէ տեղւոյն Ազգ. Վարչութեան և թէ Պետրոս Կեդր. Վարչութեան իշխանութիւնը և իրաւասութիւնը:

Տեղւոյս Թաղ. Խորհուրդը, ի չպէս ամէն Թաղ. Խորհուրդներ, իր թիւն գործ ներկայացած այս օրինակ խնդիրներու և ձեռնարկներու համար, ըստ օրինի և ըստ կարգապահութեան պարտաւորեալ է իր պետէն. այսինքն Ազգ. Կեդր. իշխանութենէն վստահեալ կամ յստիարարեալ զիմումներու միայն կարեւորութիւն տալ և նախ անոր հաւանութիւնը առնելէ յետոյ միայն իր աջակցութիւնը նուիրել: Օրինաւորութեան այս սահմանը առանց յարկելու առնուած ամէն քոյր որչափ ու բարենպաստակ եղած ըլլայ այն, դատապարտելի է, Ազգ. իշխա-

նութեան իրաւասութիւնը արհամարհել է, ոտքի տակ առնել է, և ըմբաստացում է:

Ի՞նչ ըմբաստացումը, այդ անկարգ պատկերներն ունեցել են արդէն յիշեալ շրջաբերականի հեղինակները, որոնց Տարօնի մէջ գո, ծած նորանոր աւերումները աւագագեցին արդէն Կ. Վկասի և Պետրոս թերթերը նոյնպէս էլ միմեծին հասած նամակէ մը քաղուած հատուած մը: Գոր կը հրատարակենք իւր ներկայ թիւի Ձրդ էջին մէջ կը հաստատէ թէ ինչ տխուր դեր կը կատարեն այդ շրջաբերականը ստորագրող մարդոց ուր անեականը Տարօնի հայ դիւրսուն մէջ:

Արդ, Ազգ. իշխանութեան դէմ այդ ըմբաստացումը և այդ տխուր դերակատարները ինչու քաջալերած ըլլայ անգլոս Թաղ. Խորհուրդը, արտօնելով որ ատենը համար դրամ հաւաքելու ունեց Առաջնորդարանի և Ազգ. Պատրիարքարանի հաւանութեանը:

Կը տեսնենք թէ մեր Պատ. Թաղ. Խորհուրդը բարեմտաբար վարուելով սխալ քոյր սուտ է: Բայց բարեբաղդաբար այդ սխալը եթէ ոչ պիտի բռնելու հիմապէս, զկթ մասամբ զարմանիլ է. այսինքն հանգանակութեանը քաջատեղի հաւանութեանը դրամը Պետրոսի արհամարհան իրիկի, և եթէ հարկ պատուի, շարունակելու համար, Ազգ. Կեդր. Վարչութեան կամքը ու կ'ըմբ հարցնել:

Ինչ որ յարգել գիտանք օրինաւորութեանը և մեր Ազգ. իշխանութեանը: Եթէ զայն մեծ չի յարգենք ինչ իրաւամբ կը պահանջենք որ օտարը յարգէ: Այլ կը բաւէ որչափ որ տուած ինքնին անկարգապահ պոնտիւրով և ինքնակոյ ազգասէրներու խաղալիք ըլլալով:

Յ. Պ.

Ստորագրու տեղ ոչ Եկեղեցւոյն յաւելուածական շինութիւնը և զանգակատան կարողացումը: Երբեք և Ար. Բաճում գա. ֆա կառուարանի զհարբերութեանը որ 800) Փր. ի կը հանի, վառնայարակ հայ հասարակութիւնը մանաւանդ իրական սուրբ քիչ մը աւելի յայտն և ալ աւելի հանգստատեղ յարկի մը տակ պիտի կրնայ յետ այսորիկ վերադառնալ իր ազգից մրտնջեցեր ու Աստուածըն Հայոց, Ձէ կարելի ուրաւալ թէ ինչպէս տոկունութեան նոյնպէս նաեւ արտաքին տեղի և վայր: Եթեմ համար Գալիսի ծախք չէ խալած. երբեք գործները և սանդղակները մօզոյթներով և միապաղ զքորերով կ'ուրցուելան. յստիւ ծական մթախն ճակատը մ'ըտրեայ յիշատակարան մը զետեղուեցաւ պատշաճ արձանագրութեամբ: Նորակառոյց զազա. կատունը նորագոյն զանգակով մըն ավտոտեցաւ, որ.ւն ձայնը օակայն իր մեծ. թեան չի համապատասխաներ: Ձանգակը և վանգակատներ որ նախագծէն դուրս էին, Գալիսիայի տիկնոջ նուէրն է: Ջրմուռնից ազգասիրութեանը ըլլած յս զհարբերութեան արթիւ մեր ջեմագին շնորհակալքը կորսուելու և անաւորին:

ՏՊԱՐԱՆ ԵՒ ԻՐԱՆԻ ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ

ԿԵ ՏՊԱՐԱՆԻՆ ՄԱՐԳՈՒՐ ԵՒ ՍՊԱՐԱՆԻ ԳԻՆԵՐՈՎ
ԱՄԵՆ ՏԵՄԻՔ ԳՈՐԾԵՐ

Հարսանեկան հրաւիրագիր, Այցատու, Նամակագրութիւն, Պահարան
Պահարանի, Հաւանութեանը և ուրիշ գործեր

Հայերէն, Պոլսեանիւն և Թրակիւնիւն

Մեղ զիմողներու ճաշակին զոհացում ստղու համար Տպարանս իր տրամադրութեան տակ ունի ամենավերջին սխալներ

Գործիքներ և տառեր

ԵԱՆՁԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿԸՆԴՈՒՆՈՒՆ ԿԱՆԽԱՎՃԱՐՈՎ ՄԸ

ՑԱԽԱՆԻ ԴԵՊՔ ՄԸ

Ցարիններու ընթացքին մէջ և մինչև այս վայրկեանս հերոս Անդրանիկի անձին դէմ ոչ ոքի խօսք մը կու՛մ ականարկութիւն մը ըրած կամ գրած չըլլալու հակառակ, հինգշաբթի իրիկուան դէմ, Մուսալլայի փողոցէն անցած ատենս, այդ մարդուն յանկարծ վրաս յարձակելով, առանց բառ մը փոխանակելու, մենամարտի մը տեղի տալը և թէ՛ իմ և թէ՛ իրեն դէմքին վրայ փոքր վէրքեր բացուելուն պատճառ ըլլալը ցաւալի և օտարաց առջև հայ անուան անպատուաբեր դէպք մըն է անշուշտ:

Եթէ Անդրանիկը կուտ մը ըլլըր լաթիւն և պաղարիւնութիւն ունենար, քուններու ունէ խօսքով կամ թիւրիմացութեամբ այդ ցաւալի դէպքին տեղի տալէ առաջ ինձմէ բացատրութիւն կըրնար ուղել և ստանալ:

Այս դէպքը կապուցուցանէ թէ Անդրանիկ կամ կուսակցական կիրքէ կուրացած և կամ չարամիտներու քսութեանց ու գրգռումներուն գործիք եղող մարդ մըն է: Կարագայ մը որ՝ ցաւ է ըսել թէ՛ իր ցարդ վայելած հերոսական համբաւին խոտոր կը համեմատուի:

Յ. Պարպեան

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԹԻԻՐԲԻՈՒ

Առանա գըրկընտա եանմը յայն պիտարըն սիւկիւրթաթազ մինաթը իշիւն իւնիօն շիրքէթիւնէ գաշը աշըլան տալա Սթանպոլ պիւրիւնի թիւտրէթ մահքէ մէսինաէ մէզքիւր շէրքէթին ալէյհինէ հիւք մ յունմուշ ըտը: Գաթաթ մահքէմէնին իքի ֆրանս սըզ ազալարը իւմը իմզալամա մըշար: Ժամանակ կազէթաընըն մահարըրիւնին Թրանսա էլիսինէ պու պապտա իթիկի սիւվալա ճէվապէն՝ էլի տէմիշ տիրքի պու մէսէլէր տիրոյթաթը թարիքի իլէ հալլ իթմէք քէնտիսինէ տահա միւնասիկ կէօրիւնիյոր: Թուհաթ հալ . . .

—Ալպանիանըն պազը գաղալարընտա պա խուսու Տիաքօ վատա իլիթիլալ տէվամ իտէյոր: Արնալուտար Տիաքօվատան իրի սաաթ իրագ պիր մահէլտէ թօրլանըլար ըմըշ:

Բէզա իբէք ճիւվաշընտա Արնալուտ շէթալարը տօլաշաֆտա տըրլար: Փագաթ Բրէշթինտա: Բրիզընտէ վէ Տէպրէտէ սիւքիւնէթ հիւք իթմէլտէ տիր:

Ալպանիասա պու ըսեանտան տօլալը թէշթիլ յունան ասքէրիէ մահքէմէլէրի բէք միւլայիմանէ տօլալար իւրալ տէրտէսթ յուն:

նանլարըն բէք չօղլարընը սէրպէնթ պըրագիյորլար:

Մանասթըր վէ Սէլանիկ Լիսէլէրինտէ Արնալուտա տէրսլէրի Սթանպօլտան վէրիլէն էմիր իւզլէ թաթիլ յունտըլար: պու սէպէպլէ արնալուտ շակիրտէրին չօղլարը մէքթէպի թէրք իթտիլէր:

Էլան Ալպանիաթարաֆընա եէնի ասքէր գուվէթիլ էօլընըլիյոր:

—Հուրիյէթ օրտուսընըն ըսթանպօլը գուրթարմասընըն իւք սէնէի տէվրիյէսի օլմագ միւնս սիպէթի իլէ էրմէնի գատընլար թարաֆընտան պէրաթ թէշէքիւրաթ Մահմուտ Շէվքէթ բաշայա պիր եատիկեար վէրմէք իշիւն պիր գօնէրթ թէրթիպ յունիյոր: Սուլթանըն մախտուլը Ապտիլ Մէհիտ էֆ. գօնսէրթէ իշայաթիլ իտէնէք տիր:

—Սըրթթէն Սրանպուշ կազէթաընը, եազըլտըլը իւզլէ՝ Բիւտլէր էրմէնիլէրէ գարըն հէր պիր ճիւնայէթ տէվամ իտէյորլար: հիւքիւնէթ պիր թարաֆտան կէսեա հայտուտարը թաադիպ իսուպ թուլթիյոր վէ տիկէր թարաֆտան տիկէրի սէրպէսթ պըրագիյոր եախսա էօլտա գաշըրիյոր: Մուխպիր տէյօրքի գիւրտաղալարը հիւքիւնէթին ասքէրլէրինտէն տահա միւքէմէլ սիլաշլանմըշ տըրլար: զալալըն էրմէնի մազլուլարըն շիրքէթիլ սէմէրէսիլ գալիյոր:

—Ատանտա եալան շահատէթէր իլէ մահքիւմ վէ մահպուս յուն 50 էրմէնիլէն թախլիյէսինի վէ թիւրք ճանիլէրէ սֆիլ յունմամասընը Պատրիարքարան հիւքիւնէթտէն իտտաա իթմէք իշիւն գարար վէրմիշ օլարագ, պիր հէյէթի մախտուս իլէ պէրապէր Ս. Պատրիարք Սատրապուս միւրստաթ իտէնէք տիր:

ՏԱԽԻԼԻԹԷ

Դապիւնէնին տիւշէնէկինէ վէ եախսա իսթիֆա իտէնէկինէ տալիր հալաթիսաթլէ Սօֆիա կազէթալարը հէր կիւն սիւթիւնլար տօլուրմագտա տըրլար: Բէրշէնպէ կիւնքի վիւքէլա մէճիսի գապիւնէ հաղգընտա ուզուէ միւքէքէրաթտան սօնրա հէնուզ պիր գարար վէրմէմիշ յունըլը Տէն կազէթասըն եազըլար: Տիկէր թարաֆտան էն շիրտա Ռուսուգ վագաասընտան տօլալը մուսլէգէ յունան տախլիլէ նազըրը Մ. թարթէլին եազընտա Պուլկարիւլ տէվր վէ թէֆթիլէ չըգա ճաղը Սօֆիատան եազըլիյոր:

—Պուլկար էքզարքը խասթալըլընտան սըհէթ պուլիուշ յունըլը հալտէ էլան Սօֆիատա գալուպ: մէրքէլի մէմուրիլէթի յուն Սթանպօլա կիթմէտիկիտէն տօլալը Թրիպիւնա կազէթասը զըրիթիկա իտէյոր:

—Ռուսուգ թիւհարլարընտան Բանայոս Բօրուլ ֆուգարա մէրթէպիլէրին սուֆրասընա 40,000 ֆրանգ իսնէ վէրմիշ տիր:

—Թիւրքիւնըն կէօրիկլէրի իշիւն եէնի պիր նիլաալմաթ թանգիմ իտլէրէք իլէրիւտէ իճրայա գօնուլաճաղընը Սօֆիա կազէթալարը եազըլար:

—Պիր էվրօբալը շիրքէթ Մարիցա նէհրինի գանալ հալիւնէ գօյարագ, վաքօր իշլէթմէք իշիւն Թըրիպէ պէլէտիյէսինէ պիր աղուհալ թագտիմ իթմիշ յունըլը Պալլաւ եազըլար:

ԹԻԻՐԲԻՈՒ ՎԷ ՌՈՒՍԻԱ

Սապըգ սատրաղամ Հիւսէյին Հիլմի բաշա Բեթեռպուկա կիթմիշ յունալ, ըսա ընճալը թարաֆընտան հիւսնի գապուլէ մազհար յունա Բաշալըն շէրէֆինէ վէրիլէն պիր շիրաթէթտէ նօվոյէ վիւքիւն կազէթասը միւտիլիլ թարաֆընտան սէյալէնէն զայէթսամիւնէ պիր նուլթգա ճէվապէն Հիլմի բաշա ումուլ թիւրքիւնամընա թէշէքիւր իթտիքտէն սօնրա: զաթէն թիւրքիւն վէ Ռուսիա տէվլէթլէրի ումուլմըն սէրպէստիսի, աաթլէթի վէ միւսալաթը իշիւն հարէքաթթա եէքտիկէրինէ մէրպուլ տըր: տէտիքտէն սօնրա, ըսա վէ թուրք կազէթաճըլարընըն եէքտիլ յունագ, հէր իքի իմէքթաթօրլըլըն մատտի վէ մանէլի մէնֆաաթլարընըն պիր նօթթաա յունըլը վէ պու պապտա էմիլթթէֆիլէն հարէքէթ իշիւն էհալիւն զէհիլէրինի պիրլէշտիրմէլէրինի թէմէնի իթմիշ տիր: Բէթրապուլի Օսմանլը էլիսի:

Թուրիսան բաշա թիւրք վէ Ռուս հիւքիւնէթլէրինին իսթիգպալտա տախի տօթ վէ միւթթէֆիլ պուլընաճաղարընտան էմին յունըլընը վէ պու պապտա էլտէն կէլէն զայլէթի իտէնէկիլի վէ պու տօթթըլըն տահա զիյատէ գուվլթէլմէսի իշիւն շալըշաճաղընը պէյան իթմիշ տիր:

ՍԵՐՊԻԱ ՎԷ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Պու իքիսլաւ տէվլէթլէր տարասընտա պիր ասքէրի մուգալէլէն թանգիմ յունաճաղընա տայիր չըգմըշ յուն հալաթիսաթ սըրպ խարիճիէ նազըրը Միւլաւնօվիշ թարաֆընտան թէքիկա իտիլտիկի Սօֆիա կազէթալարը եազըլար:

Թէքար Սերպիա վէ Պուլկարիա պէյնիւտէ կէօրիկլ իթթիհատը իշիւն մուգալէլէն ագտընա եազըն պիր զէմանտա պաշլանաճաղը պիլտիլիլիյորլար իսէտէրէսի տաիլէլէրտէն պու շայաթ թէքիկա յունտու:

—Մաթթիսիւնըն Տէպրէ շէհրինտէ Սըրպ մէթրօքիտի թային յունմասընտան տօլալը Պուլկարիա բէք միւքէտտէր տիրլէր, պիր

պուլկար տիրոյթաթ տէմիշ քիպու իշլաթթիսաթի Պուլկարլար իշիւն պիր շիրտէթլի թօգաթ տըր: Տէպրէտէ պիր սըրպ մէթրօքիտին թայինիւնէ միւսատէ իթմէքտէն իսէ, Թիլիպէի վէրմէք տահա զիյատէ միւրատաճ տըր:

ԱՆՈՒՇԵՂԻՆԱՑ ՄԵՍ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՄԱՐԻՆՈՎԻ

Անուշեղինաց հանրաճանօթ այս հաստատութիւնը այս օրեր այցելելու առիթ ունենալով, զարմացմամբ տեսայ թէ Եւրոպական նմանօրինակ մեծ հաստատութեանց համահաւասար կատարելագոծում մը ստացած է և ամէն տեսակ անուշեղեններու մեծ մթերք մը կը պարունակէ իր մէջ, որոնք էն փափկաճաշակյաճախորդները պիտի կրնան գոհ գել: Մասնաւորապէս աչքի կը զարնեն Զատիկի առթիւ պատրաստուելու վրայ եղող բազմազան հացանուշներ:

ԹԻԻՐԲԻՈՒՅԷ

ԶԱՆԻՐԷ			
ՊՈՒԼԿԱՐ			
Վազօն	100 թիւ	17.50/18.80	
Արագա	15-80 լիպ	14.75	
ԱՐԲԱ			
Վազօն	100 թիւ	11.50, 11.80	
Արագա	45-52 լիպ	8.00	
ԵՈՒԼԱՅ	100 թիւ	11.11, 80	
ԶԱՎՏԱՐ	100	13.90	
Արագա		10.55	
ԶԱՆՈՒԼԻԱ	100 թիւ	24/25.50	
ՏԱՐԸ	100 թիւ	16/17	
ԲՈԼՈՂ արագա	55-60 լիպ	6.00	
ՄԻՍԻՐ	100 թիւ	11.50/12.40	
արագա	75 թիւ	8.65	
ԶԱԴԱԼԻՅԷ			
Վազօն	բիւրացընտա պագալիլի		
մալլէրին պու կիւնքի ֆիլաթը, ալթու			
ֆրանք իլէ			
ԴԱՂԷ	2. 15/2.	30	
Շէֆէր նէմիշ չօվալ		99	
Շէֆէր քէսմէլ սանտըգ	—51.		
Բիլիւն ճէնօվա չօվալը		47	
Ինկիլիք		31.50	
Բիլիւն		53.	
Բիլիւն		47.50	
ԿԱՂ Պաթուս Սանտըգը		10.50	
Բիլիւն		9.70	
Զիթիլի եաղը թիւ		1.60—1.70	
ԴՈՒՐՈՒ Իւզլալ		60.70	
Եւրոպա		4.80	

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

«Իրաւունք» ի խմբագրատունէն կարելի է ստանալ
Հետեւեալ գիրքերը:
ՀԱՐԻՊ ԱԽՊԷՐ գին 1. ֆր
ԱԶԱՑ ԵՐԳԱՐԱՆ » 1. »
ԹԻԱՊԱՐՏ Ա. հատոր » 1-50 »
ԹԻԱՊԱՐՏ Բ. » 2-50 »
ԿԱՐՄԻՐ ԵՄՄԱՐ » 1-10 »
ԻՐԱՆԻՆԻՔԻ հաւաքածոյ մէկ տարուանը 12 ֆր.

Издатель: X Курбетанъ
Տպարան «Իրաւունք»ի վանքա